

Ad Olsthoorn

Duurzaam bosbeheer

De laatste jaren is het begrip "Duurzaamheid" zowel internationaal als nationaal in discussie. Ook binnen de vereniging is er reeds aandacht aan besteed. Doordat er in de tropen op een aantal plaatsen onverstendig met het bos werd omgegaan (lees: exploitatie tot aan totale uitputting van het ecosysteem), is het bewustzijn gegroeid dat er door deze vorm van exploitatie niet alleen schade optreedt aan de natuurwaarden maar ook aan de gebruikswaarden van het bos.

Nadat deze redeneringen een aantal jaar als verwijten aan tropische landen zijn gepresenteerd, moeten wij nu ook binnen Europa aangeven hoe het hier dan eigenlijk geregeld is. Dit is een afspraak die gemaakt is tijdens de bekende UNCED conferentie te Rio de Janeiro in 1992 en die later is bevestigd te Helsinki. De Nederlandse regering heeft zich hierbij verplicht om ook nationaal een standpunt over duurzaam bosbeheer in te nemen.

Notitie 'Houtcertificering en Duurzaam Bosbeheer'

In maart is de notitie "Houtcertificering en Duurzaam Bosbeheer" aangeboden aan de Tweede Kamer door minister Van Aartsen. In de notitie, die mede samen met 4 andere ministeries is geschreven, staat een aantal minimumeisen voor keurmerken van hout uit duurzaam beheerde bossen vermeld. De notitie is doorgesproken met het Bosschap, Hart voor Hout en de Stichting Keurhout. De regering kan overigens deze eisen niet afdwingen, maar verwacht dat door het overleg voorafgaande aan de aanbieding aan de Kamer voldoende draagkracht voor de standpunten bestaat en laat de invoering van certificering aan de markt over, d.w.z. producenten en consumenten en de keten daartussen. Als de kosten van certificering hoog gaan uitvallen, zou dit ten nadele van het product hout als vernieuwbare grondstof kunnen werken. Wellicht krijgen ontwerpers en constructeurs dan een voorkeur voor andere materialen (plastics, aluminium) waarvan de ecologische duurzaamheid ook niet altijd even duidelijk is, i.v.m. winning en energieverbruik.

In de notitie staan de *principes* (in algemene bewoordingen), de *criteria* (bijv. het handhaven van het bosareaal) en de *indicatoren* (bijv. het volgen van de bijgroei) die gelden voor duurzaam bosbe-

heer. Voor het overgrote deel ontbreken echter de bijbehorende *normen* (bijv. hoeveel % van de bijgroei mag er dan geoogst worden?). In de notitie "Houtcertificering en Duurzaam Bosbeheer" ontbreken veel praktische details. Het is vooral onduidelijk wat er op het niveau van de beheereenheid belangrijk is. Voor een beseigenaar of bosbeheerder is het dus met deze notitie niet duidelijker geworden. Hij zal nog steeds op zijn eigen inzichten moeten afgaan, zich houden aan de Boswet, etc. Dit is voor de meeste beheerders geen probleem, maar het is nog wat anders dan een garantie of certificaat over het beheer. En daar was het aanvankelijk allemaal om begonnen. Deze normen ontbreken overigens ook in de lijst van de Forest Stewardship Council (FSC), die internationaal nogal gepropageerd wordt door o.a. de milieubeweging (Hart voor Hout), maar ook door een deel van de internationale houthandelaars. De FSC wil graag dat de algemene principes en criteria per land wordt uitgewerkt in toepasbare normen en richtlijnen, die gebruikt kunnen worden door een lokale keuringsinstantie.

Inventariseren

Het lijkt erop dat alle trefwoorden netjes in de notitie zijn verwerkt. Als zodanig is de notitie een goede vertaling van de internationale stand van zaken. Maar zou de uiteindelijke conclusie moeten zijn dat we het nog niet zo precies weten met die normen? Legt de landelijke overheid de verantwoordelijkheid voor de praktijkuitvoering volledig bij de beheerders? Voelen de provincies zich betrokken in dit geheel, niet onbelangrijk bij het gedecentraliseerde bosbeleid? De notitie meldt dat het ontwikkelen van lokale normen in landen als Zweden en Canada jaren geduurd heeft. Misschien is het ook niet toevallig dat dit juist het eerst is gebeurd in landen die grote economische belangen hebben bij de productie van hout als vernieuwbare grondstof. Nemen wij in ons land de productiefunctie van het bos eigenlijk wel serieus? Dit is uitermate belangrijk voor bos dat vele functies moet vervullen. Misschien kunnen we in ons land juist veel leren van andere Europese landen, als we gewoon eens inventariseren waar de verschillen en overeenkomsten in het beheer liggen, bijvoorbeeld met betrekking tot herbicidegebruik en bodembescherming.

Volgens het Bosschap zou duurzaam bosbeheer in

Nederland verankerd moeten zijn in de wet en regelgeving, zoals bijvoorbeeld een land als Portugal op dit moment aan het doen is. Een boscigenaar kan dan tegen een burger zeggen dat het bos duurzaam beheerd wordt omdat hij voldoet aan wet en regelgeving. LNV lijkt echter niet veel te voelen voor het aanpassen van de Boswet in dit opzicht. Het lijkt erop dat we niet erg opgeschoten zijn, zoveel jaar na "Rio". Daarom is op dit moment het overleg tussen het Bosschap en Hart voort Hout waarschijnlijk de meest concrete opzet om normen vast te stellen op dit gebied om zo een landelijke uitwerking te ma-

ken van de FSC criteria. Een lovenswaardig initiatief. Er is wel haast bij, want de regering streeft eraan dat vanaf het jaar 2000 in ons land uitsluitend nog hout wordt gebruikt uit duurzaam beheerde bossen, zoals verwoord in het Regeringsstandpunt Tropisch regenwoud 1994. Er gebeurt gelukkig meer: zo heeft de FSC al een Nederlandse keuringsinstantie geaccrediteerd om een keurmerk af te kunnen geven, vooruitlopend op de landelijke uitwerking van de FSC criteria, en wil ook Staatsbosbeheer als grote boscigenaar zijn gehele bosgebied laten keuren.

Raadsel

- 1 houtproductie is een zaak van
 - a: LNV
 - b: EZ
 - c: beide
 - d: geen van beide
- 2 het antwoord op vraag 1 is
 - a: goed
 - b: fout

over de uitslag kan worden gecorrespondeerd

LNV Postbus 20401, 2500 EK Den Haag

EZ Postbus 20101, 2500 EC Den Haag

BOS IS LEUK

• GERARD DE BAAU • BOS •

024 - 6776705